

Nu het Catshuisoverleg (onderhandelingen tussen de Nederlandse regeringspartijen en de PVV van Wilders over een nieuw besparingspakket, nvdr.) is gestrand en de regering is gevallen, zullen velen opgelucht ademhalen. Het kabinet Rutte – dat er een sport van maakte om het mes in sociale voorzieningen te zetten, vluchtelingen te treiteren, het onderwijs verder uit te hollen en kunst en cultuur als ‘linkse hobby’ weg te zetten – heeft zichzelf in de prak gereden. Dat is reden voor blijdschap, maar ook om ons de vraag te stellen hoe we van een nederlaag voor rechts gaan naar overwinningen voor links.

Het pakket aan bezuinigingen dat Rutte (CDA, christendemocraten), Verhagen (VVD, liberalen) en Wilders (PVV, populistisch uiterst-rechts) in petto hadden, liegt er niet om. Nederland had tot 2015 meer dan 14 miljard aan extra bezuinigingen te verduren gekregen. De meest ernstige plannen op een rij:

- De BTW zou omhoog gaan naar 7 procent en 21 procent, een lastenverzwaring die lage inkomens het hardste treft;
- De AOW-leeftijd ging al in 2015 naar 66 jaar, dit betekent het openbreken van het toch al slechte pensioenakkoord;
- Alle lonen zouden zijn bevroren, afgesproken loonsverhogingen zouden daardoor geblokkeerd worden;
- De studiefinanciering zou volledig worden afgeschaft;
- Alle huren zouden ‘marktconform’ moeten zijn, wat neerkomt op de afschaffing van sociale huur;
- Er zou 600 miljoen bezuinigd worden op de zorg, en zieken

zouden een eigen bijdrage van 9 euro per recept moeten gaan betalen;

- Er zou in totaal 2 miljard bezuinigd worden op ontwikkelingssamenwerking;

Volgens het CPB zou dit geleid hebben tot een gemiddeld koopkrachtverlies van 5 procent en voor alleenverdieners met een inkomen van minder dan 175 procent van het minimumloon zelfs tot 8,75 procent. Tweeverdieners met een hoog inkomen zouden minder hard worden getroffen: hun koopkrachtverlies zou uitkomen op 4 procent.

Tegelijkertijd zouden de allerrijksten, die hun inkomen niet uit arbeid maar uit winst halen, buiten schot blijven. Dit is niet slechts meer van hetzelfde – dit is een oorlogsverklaring aan alle werkenden, gepensioneerden, studenten, uitkeringsgerechtigden, chronisch zieken en armen van Nederland.

De bocht van Wilders

Het was Wilders die ervoor koos om het overleg te laten stranden, echter niet om principiële maar opportunistische redenen – een typisch voorbeeld van het ‘Haagse gedraai’ waar hij zich voorheen zo hard tegen uitsprak. Zijn partij staat al langere tijd op verlies in de peilingen vanwege zijn gedoogsteun aan het kabinetsbeleid van Rutte, dat de rekening stelselmatig bij de onderkant van de samenleving legde.

Waar het om sociaaleconomisch beleid ging, deed hij juist het tegenovergestelde van wat hij in zijn verkiezingsprogramma had beloofd. Dat Wilders zich na zeven weken meedenken toch ‘bedacht’ is vooral een doorzichtige poging om het zogenaamde sociale gezicht – dat hij schaamteloos had

verhandeld voor een racistisch en repressief beleid – terug te krijgen.

Wilders zal er alles aan doen om ‘Henk en Ingrid met de pet’ zo snel mogelijk te laten vergeten dat hij medeverantwoordelijk was voor de bezuinigingen, en de terugvallende steun voor de PVV proberen te corrigeren door vooral te komen met opgewarmde kanonnades richting Brussel, moslims en migranten – verder aangejaagd door een Amerikaanse promotour voor zijn nieuwe anti-islamboek.

Nieuwe verkiezingen

Het stranden van het rechtse project is goed nieuws: het keiharde bezuinigingsbeleid is tijdelijk geblokkeerd. Maar dat wil niet zeggen dat we achterover kunnen leunen. De val van het kabinet komt op een moment waardoor nieuwe verkiezingen waarschijnlijk pas na de zomer plaats zullen vinden, en het kabinet dus over haar graf heen kan regeren.

Niet alleen zal Rutte de begroting voor 2013 opstellen, hij zal ook meerderheden willen zoeken voor specifieke maatregelen. Op die manier is het mogelijk dat bijvoorbeeld de verhoging van de AOW-leeftijd alsnog versneld wordt doorgevoerd.

Terwijl veel mensen de bezuinigingsretoriek zat zijn en meer naar links beginnen te kijken, zullen rechtse partijen er alles aan doen om hun koers te kunnen voortzetten. Rutte zal herhalen dat alleen hij bereid is op de meest ‘verantwoordelijke’ manier uit de crisis te komen, en dat neoliberale hervormingen nu eenmaal ‘noodzakelijk zijn om de overheidsfinanciën op orde te krijgen.’

Net zoals elders in Europa hebben de financiële markten en de

rating agency's een grote invloed op hoeveel de partijen zeggen te 'moeten' bezuinigen en de wijze waarop dat gebeurt. Commentatoren wijzen erop dat nieuwe verkiezingen zullen leiden tot argwaan bij het financiële kapitaal, wat de rente beïnvloedt die de staat betaalt over de staatsschuld. Dat zou betekenen dat er volgens de neoliberale 'logica' zelfs nog meer bezuinigd zou moeten worden.

Polarisatie

Des te meer zou links de ontstane zwakte van rechts bewust moeten gebruiken om haar eigen positie te versterken. In de peiling van Maurice de Hond na de Catshuis-mislukking blijkt dat de SP verder stijgt, terwijl ook de VVD profiteert. De polarisatie die het politieke landschap al langere tijd kenmerkt zet dus door en zal de politieke verhoudingen verder op scherp zetten.

Aan de linkerkant van de parlementaire politiek wijst ondertussen echter geen enkele partij de 'noodzaak' van bezuinigen af. Alleen de SP pleit al langere tijd voor maatregelen die de lagere inkomens niet voor de crisis laten betalen en de hoge wel, en wordt daarvoor in de peilingen ook beloond. Inmiddels zegt de PvdA met Samsom als nieuwe partijleider een linksere koers te hebben ingezet, maar afgelopen weekend liet hij alweer weten best met Rutte te willen regeren in een 'paars-plus-variant'.

Links heeft belangrijke conclusies te trekken. De plannen die in het Catshuis op tafel lagen, laten iets zien van wat we in de toekomst alsnog kunnen verwachten. Bij de nieuwe verkiezingen zal dan ook een zo groot mogelijke stem op de SP belangrijk zijn. In de eerste plaats om het rechts zo moeilijk mogelijk te maken om opnieuw te kunnen regeren, in de

tweede plaats om de rest van links te dwingen naar links te kijken, en progressieve eisen, in plaats van mee te gaan in neoliberal beleid.

Een duurzame tegenmacht opbouwen

Maar veel belangrijker is dat we niet afwachten en ons handelen beperken tot het stemhokje ergens over een paar maanden. We zullen juist alert moeten zijn op elke poging om delen van het rechtse beleid alsnog door de Kamer te drukken. Om een duurzame linkse tegenmacht op te bouwen zullen we eisen die de rekening voor de crisis bij de rijken neerleggen, moeten verbinden met een strijdbare beweging op straat en in de bedrijven.

In de periode waarin Rutte regeerde hebben we het eerste begin van zo'n beweging al kunnen zien – in de massale protesten vanuit de kunstsector tot het verzet van de sociale werkplaatsen, van de stakingen in het openbaar vervoer tot natuurlijk de campagne van de schoonmakers. Ook andere groepen zullen nu in beweging moeten komen. Dit is niet het moment om stil te gaan zitten, maar juist om de zwakte van rechts aan te grijpen voor een echte versterking van links. Dit artikel verscheen eerder op socialisme.nu